

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet 2023-2026

26.10.2022

Asiantuntija Laura Honkonen

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet

- Valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi valtakunnalliset strategiset tavoitteet yhdenvertaisen, laadukkaan ja kustannusvaikuttavan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle
 - Ensimmäiset sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2023-2026 julkaistaan loppuvuodesta 2022
 - Seuraavalla hallituskaudella tarkastellaan mahdollisuutta muuttaa valtakunnallisten tavoitteiden rytmää hyvinvointialueiden valtuustokausien kanssa yhteneväiseksi. Tuolloin seuraavat valtakunnalliset tavoitteet määriteltäisiin vuosille 2025-2028.
- **Ensimmäiset valtakunnalliset tavoitteet ovat suppeammat siirtymävaiheen tavoitteet.** Jatkossa tavoitteiden laadintaprosessi on laajempi ja osallistavampi osana hyvinvointialueiden kansallisen ohjauksen kokonaisuutta.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteiden tulee perustua sosiaali- ja terveysministeriön selvitykseen sekä mahdollisiin muihin väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja taloutta koskeviin seurantatietoihin. Tavoitteissa huomioidaan valtioneuvoston asettamat julkisen talouden finanssipoliittiset tavoitteet.
 - Vuoden 2023-2026 tavoitteita laadittaessa on huomioitu finanssipoliittiset tavoitteet. Seurantatietona on hyödynnetty THL:n vuoden 2020 hyvinvointialuekohtaisia arviointiraportteja.
- Jokaiselle tavoitteelle määritellään seurantamittarit. Tavoitteita seurataan esimerkiksi hyvinvointialueen tilannekuvissa, vuosittaisissa neuvotteluissa sekä STM:n laatimassa selvityksessä.

Valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle (JärjL 22§)

- Tavoitteissa on määriteltävä:
 1. tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisen toteutumisen, vaikuttavuuden, palvelujen yhteensovittamisen ja kielellisten oikeuksien turvaamiseksi sekä sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi;
 2. tavoitteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä hyvinvointialueiden, kuntien ja muiden toimijoiden väliselle tätä koskevalle yhteistyölle;
 3. tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnalle sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan kehittämiseksi;
 4. tavoitteet hyvinvointialueiden väliselle ja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueiden väliselle yhteistyölle ja työnjaolle;
 5. tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon tuottavuuden ja kustannusvaikuttavuuden lisäämiselle;
 6. yleiset linjaukset sosiaali- ja terveydenhuollon investoinneista; sekä
 7. tavoitteet alueellisen ja valtakunnallisen valmiuden ja varautumisen toteuttamiseksi.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet voivat koskea myös muita sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiseksi tarpeellisia asioita.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten tavoitteiden muoto ja rakenne

- Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisia tavoitteita on yhteensä yksitoista ja ne on ryhmitelty neljän yläperiaatteen alle
- Yläperiaatteen havainnollistavat ja selkeyttävät tavoitteiden keskeisiä teemoja
- Jokaiselle tavoitteelle on kirjattu tausta ja tarkoitus sekä asetettu mittari, jonka avulla tavoitteen toteutumista seurataan

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet 2023-2026

Palvelujen laatu ja yhdenvertaisuus paranee	Kustannusten nousu hallitaan	Sosiaali- ja terveydenhuolto on toimiva osa yhteiskuntaa
1. Palvelut on järjestetty laadukkaasti ja yhdenvertaisesti sekä laissa säädetyt oikeudet turvataan	4. Päätöksenteossa on huomioitu julkisen talouden finanssipolittaiset tavoitteet	7. Hyvinvointilauteroiden kuntien sekä maiden toimijoiden välinä on toimivat yhteistyökanavat ja toimintatavat
2. Erityisesti perustason palvelujen toimintatarkemmis vahvistusta, integroitu laatu- ja asiakasprosessit ovat asiakaslähtöisiä ja osallistavia	5. Kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja palvelujen parotusta siirretään ennaltaehkäisyyn ja terveyttä edistävään työhön	8. Vainuunsaantia ja varustaminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisin perusteisin pohjautuen
3. Osaamisen henkilöstön osuutta turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimaselektiä	6. Kansallisuutta ja alueellisuutta ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperusteisuus	9. Toimintansaaratunnuskeinoja ilmoittamattomien terveyspalveluiden sekä mahdollisuuksien mukaan sosiaalisesti ja ekologisesti kestäviä toimia

Tiedon ja tutkimuksen merkitys kasvaa

10. Perustason palvelukäytön tutkimus- ja kehittämisnäköistä vahvistuu	11. Yhteistyöalueen tasolla suoritettu tiedonhallinta ja digitaalisuus tukevat valtakunnallisten tavoitteiden saavuttamista ja asukkaalähtöistä toiminnan uudistamista
--	--

8 | 12.10.2022

Yläavoite: Palvelujen laatu ja yhdenvertaisuus paranee

1. Palvelut on järjestetty laadukkaasti ja yhdenvertaisesti sekä laissa säädetyt oikeudet turvataan

Tavoitteen tausta ja tarkoitus	Tavoitteen mittaus ja seuranta
<p>Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita uudistamalla pyritään turvaamaan yhdenvertaiset palvelut koko väestölle. Palvelussa huomioidaan eri asiakasryhmien tarpeet sekä edistetään eri ryhmien yhdenvertaista tavoitelluiksi ja suunnitelmalliseksi.</p> <p>Käsitteellisesti keskeisiä tavoitteita nähdään niissä, joita edistetään sosiaali- ja terveyspalveluja. Palvelujen käytäjien osallistamisella vahvistetaan sekä kiinnitetään erityistä huomiota palvelun palvelu- ja tai erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden palvelujen kehittämiseen.</p> <p>Hyvinvointi- ja terveyseroja tulee kaventaa sekä edistää ja ylläpitää väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintaa ja työkykyä sekä sosiaalista turvallisuutta. Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamisessa tulee huomioida alueelliset erotavoitteet.</p> <p>Suomessa käytettyjen kielten moninaisuus on lisääntynyt viime vuosina. Suomessa on perinteisesti käytetty useita vähemmistökieliä. Haasteena on kielellisten oikeuksien toteuttaminen, kielten käyttömahdollisuuden vähentymisen sekä kielten elinvoimaisuus. Kielellisten oikeuksien toteuttamista tuetaan ja vahvistetaan erityisesti nuorten ja saaman kielillä sekä vähemmistökielillä huomioiden lisäksi muutoksiin tulleet sekä alueelliset erotavoitteet.</p> <p>Sukupuolien tasa-arvon täytäntönnäköisyys sosiaali- ja terveyspalveluissa ja tasa-arvoa tulee edistää yksilöllisesti. Toiminnallinen ja henkilöstöpolittinen tasa-arvoon tullessa tulee edistää ja vahvistaa yhdenvertaisuutta ja laatu- ja oikeustasoa tukea ja osallistaa henkilöstöä tasa-arvojen mukaisesti.</p>	<p>• KUVA-mittarit, esim: a) Oirekierro (käytännössä oireilusti) b) Pitkäaikaista toimintakykyä koskevat kysymykset / pitkäaikaisten asiantuntijapalvelut, % c) Terveydenkäsitteelliset / lääkinnälliset koronien osuus (%), 25-64-vuotiaat</p> <p>• Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi laadittu laatu- ja henkilöstöpolittinen tasa-arvoa koskeva strategia sekä k) kummitoiminnan laatu- ja toimintasuunnitelman, pitkäaikaisten (TEA-viikon)</p> <p>• Kellonkorotit: lausokset (kellonkorotit oikeuksien seuranta ja edistäminen)</p> <p>• Tasa-arvo (kylkielä) a) Toiminnallinen ja henkilöstöpolittinen tasa-arvoa koskeva strategia b) kummitoiminnan laatu- ja toimintasuunnitelman pitkäaikaisten asiantuntijapalvelut, % c) Terveydenkäsitteelliset / lääkinnälliset koronien osuus (%), 25-64-vuotiaat d) Nuorten, naisten ja sukupuolittain eriytyneiden palvelutavoitteet e) Seurattu osana toiminnallista tasa-arvoa koskevaa</p>

8 | 5.10.2022

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet 2023-2026

LUONNOS

Palvelujen laatu paranee

1. Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädetyt oikeudet turvaten

2. Erityisesti perustason palvelujen toimintavarmuus vahvistuu ja integraatio lisääntyy

3. Osaavan henkilöstön saanti turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä

Kustannusten nousu hallitaan

4. Toiminnassa on huomioitu julkisen talouden kestävyys

5. Kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön

6. Kansallisessa ja alueellisessa ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperustaisuus

Sosiaali- ja terveydenhuolto on toimiva osa yhteiskuntaa

7. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt

8. Valmiussuunnittelu ja varautuminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin pohjautuen

9. Toiminnassa tunnistetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen

Tiedon ja tutkimuksen merkitys kasvaa

10. Palvelujärjestelmään sekä perusterveyden- ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu

11. Yhteistyöalueen tasolla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asiakaslähtöistä toiminnan uudistamista

1. Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädetyt oikeudet turvaten

LUONNOS

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita uudistamalla pyritään turvaamaan yhdenvertaiset palvelut koko väestölle. Palveluissa tulee huomioida eri asiakasryhmien tarpeet sekä edistetään eri ryhmien yhdenvertaisuutta tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.

Kaikkien asiakasryhmien tulee saada laadukkaita sosiaali- ja terveystalvaeluja. Tuolloin asiakas saa tarpeensa mukaista palvelua oikea-aikaisesti ja oikeassa paikassa. Palvelujen käyttäjien itsemääräämisoikeutta vahvistetaan sekä kiinnitetään erityistä huomiota monialaisia tai paljon palveluja tarvitsevien henkilöiden palvelujen kehittämiseen.

Hyvinvointi- ja terveyseroja tulee kaventaa sekä edistää ja ylläpitää väestön hyvinvointia, terveyttä, toiminta- ja työkykyä sekä sosiaalista turvallisuutta. Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamisessa huomioidaan alueelliset eroavaisuudet.

Suomessa on perinteisesti käytetty useita vähemmistökieliä ja käytettyjen kielten moninaisuus on lisääntynyt viime vuosina. Haasteena on kielellisten oikeuksien toteutuminen, kielten käyttömahdollisuuksien vähentyminen sekä kielten elinvoimaisuus. Kielellisten oikeuksien toteutumista tuetaan ja vahvistetaan erityisesti ruotsin ja saamen kielellä sekä viittomakielellä huomioiden lisäksi muut kieliryhmät sekä alueelliset erityispiirteet.

Sukupuolten tasa-arvon tulee toteutua sosiaali- ja terveystalvaeluissa ja tasa-arvoa tulee edistää aktiivisesti. Hyvinvointialueilla tulee valmistella toiminnallinen ja henkilöstöpoliittinen tasa-arvosuunnitelma ja sen laatiminen tehdään yhdessä henkilöstön edustajien kanssa tasa-arvolain mukaisesti.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika yli 7 pv hoidon tarpeen arvioinnista, % toteutuneista käynneistä (maaliskuun ja lokakuun tilanne)
- Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut, yli 90 vrk odottaneet %, psykiatrian erikoisalut yhteensä
- RAI-arvioidut 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, (%) vastaavan ikäisestä väestöstä
- Toiminnallisen ja henkilöstöpoliittisen tasa-arvosuunnitelman laatiminen on aloitettu vuonna 2023 ja henkilöstö on osallistettu tasa-arvosuunnitelman laatimiseen tasa-arvolain määrittelemällä tavalla (kyllä/ei)

2. Erityisesti perustason palvelujen toimintavarmuus vahvistuu ja integraatio lisääntyy

LUONNOS

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Palvelujen saatavuus ja hoitoon pääsy vaihtelevat sosiaali- ja terveystaloudissa koko maassa. Erityisesti perusterveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen tulisi olla jokaisen saavutettavissa oikea-aikaisesti ja laadukkaasti, vaikka koronapandemia on lisännyt entisestään hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa.

Sosiaali- ja terveystaloudien toimintavarmuutta tulee vahvistaa entisestään. Palvelujen toimintavarmuus tulee turvata järjestämistä vastuu siirtymässä ja hyvinvointialueiden toiminnan alkaessa. Toimintavarmuus tulee turvata erityisesti häiriö- ja poikkeustilanteissa.

Sosiaali- ja terveystaloudien integroimisella tavoitellaan palvelujen sujuvuuden, jatkuvuuden ja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten yhteistyön lisäämistä. Integroiduissa sosiaali- ja terveystaloudissa asiakkaalle muodostuu kokonaisuus hänen tarvitsemistaan palveluista. Digitaaliset ratkaisut mahdollistavat nopean ja sujuvan tiedonsaannin ja asioinnin silloin kun fyysistä palvelua ei tarvita. Tiedonhallinta ja tietojärjestelmät tukevat sosiaali- ja terveystaloudien saumatonta ja asiakaslähtöistä toteuttamista, mm. lisäämällä asiakkaiden ja vähentämällä ammattilaisten osuutta palveluissa, joissa se on mahdollista.

Erityisesti perustason palvelujen kehittäminen on tärkeää. Palvelujärjestelmän rakennetta uudistetaan ja otetaan käyttöön uusia monialaisia ja moniammatillisia toimintamalleja, joiden avulla voidaan edistää ihmisten terveyttä ja hyvinvointia. Lisätään matalan kynnyksen palveluja, jotka vastaavat paremmin haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten tarpeisiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten työnjakoa, toimintatapoja ja yhteistyötä kehitetään.

Vahvistetaan väestön omaa toimijuutta, tietoisuutta ja osallisuutta omaan elämäänsä, terveyteen ja sekä työ- ja toimintakykyyn liittyvissä asioissa. Asiointiprosesseja ja polkuja sujuvoitetaan ja tehostetaan asiakaslähtöisesti.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- Avohoidon keinoin vältettävissä olevat, päivystyksellisesti alkaneet sairaalahoitajaksot perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla
- Monisairaiden hoidon jatkuvuus (COCI) perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärikäynneillä tai hoitajakäynneillä
- Koki palvelun sujuvaksi, (%) sosiaalipalveluita käyttäneistä
- Niiden kotihoidon 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osuus, joilla päivystyksenä alkaneita sairaalajaksoja, % vastaavan ikäisistä kotihoidon asiakkaista

3. Osaavan henkilöstön saanti turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä

LUONNOS

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Sosiaali- ja terveysalan osaavan henkilöstön saatavuus näyttöytyy tulevaisuudessa haasteellisenä. Ilman osaavaa henkilöstöä sosiaali- ja terveyspalveluja ei voida järjestää laadukkaasti. Hyvinvoiva henkilöstö tuottaa asiakkaille hyvinvointia. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi ja sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöiden vahvistamiseksi tarvitaan yhteistyössä sekä kansallisia että alueellisia toimia.

Henkilöstön saatavuus, riittävyys ja pysyvyys tulee varmistaa ja käynnistää toimet riittävän henkilöstön turvaamiseksi. Sosiaali- ja terveysalan koulutus on tärkeä tekijä varmistettaessa väestön palvelutarvetta vastaava henkilöstön määrä ja osaaminen.

Sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä parannetaan. Otetaan käyttöön työn motivaatiota lisääviä toimenpiteitä. Lisätään ammattilaisten osallisuutta ja hyödynnetään ammattilaisten osaamista ja näkemystä toiminnassa.

Sosiaali- ja terveysalalla tulee kiinnittää erityistä huomiota työn tekemisen edellytyksiin, työolosuhteisiin, työhyvinvointiin ja johtamiseen. Henkilöstön työolosuhteiden tulee olla kestävä. Tähän sisältyy psykososiaalisten riskitekijöiden vähentämiseen ja työturvallisuuden lisäämiseen tähtäävä työ.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- Henkilöstömitoituksen toteutuminen iäkkäiden henkilöiden tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa
- Täyttämättömien lääkaritehtävien (lääkärivaje) osuus kaikista terveyskeskusten lääkaritehtävistä, %
- Henkilöstökertomuksen viisi tunnuslukua:
 1. Henkilötyövuosi
 2. Henkilöstön ikärakenne
 3. Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus
 4. Sairauspoissaolot
 5. Henkilöstön osaamisen kehittäminen / koulutuspäivät

4. Toiminnassa on huomioitu julkisen talouden kestävyys

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Sosiaali- ja terveydenhuollon päätöksenteossa tulee ottaa huomioon julkisen talouden finanssipoliittiset tavoitteet, jotka on vahvistettu hallitusohjelmassa, julkisen talouden suunnitelmassa ja valtion talousarviossa. Finanssipoliittisiin tavoitteisiin tulee merkittäviä päivityksiä uuden hallituksen ja hallitusohjelman myötä vuonna 2023.

Hyvinvointialueiden laskennallinen valtion rahoitus luo raamit toiminnalle. Laskennalliseen rahoitusmalliin on sisällytetty julkisen talouden kestävyyttä tukevat tavoitteet. Vuodesta 2025 eteenpäin rahoitus ei tule olemaan täysimääräinen suhteessa palvelutarpeen arvioituun kasvuun.

Rahoitusmallin mukainen ura luo ennakoitavan näkymän rahoituksen tulevaan tasoon. Pysymällä uralla, turvataan osaltaan julkisen talouden kestävyttä. Rahoitusraami on asetettu tasolle, joka turvaa riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut, toiminnan kehittämisen sekä tarkoituksenmukaiset investoinnit.

Rahoituksen jälkikäteinen kustannusten tarkastus turvaa sen, että rahoitus ei erkane toteutuneista kustannuksista ja alueilla on oikeus lisärahoitukseen.

Hyvinvointialueiden investoinneissa huomioidaan hyvinvointialueiden keskinäisen yhteistyön tuomat mahdollisuudet sekä huolehditaan, että kyky rahoittaa investointeja pysyy riittävänä. Investoinneissa etusijalla on investoinnit, jotka mahdollistavat uusien toimintatapojen myötä kustannushyötyjä, parantavat palvelujen saatavuutta ja edistävät hyvinvointialueiden välistä yhteistyötä.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- Tilikauden yli-/alijäämä, 1 000 euroa
- Vuosikate, % poistoista
- Laskennallisen rahoituksen suhde hyvinvointialueen nettokäyttökustannuksiin

5. Kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Sosiaali- ja terveystalouden järjestämisen osuus julkisista kokonaismenoista on merkittävä. Väestön ikääntyessä ja syntyvyyden pysyessä matalalla tasolla huoltosuhde heikkenee, mikä haastaa hyvinvointivaltion rahoitus pohjaa.

Laadukkaat ja yhdenvertaiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tulee tuottaa mahdollisimman tehokkaasti ja taloudellisesti. Kustannusten kasvua pyritään hidastamaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun löytämällä tehokkaampia tapoja järjestää ja tuottaa palveluja sekä kohdentamalla palveluja mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja vaikuttavasti. Digitalisaation mahdollisuudet hyödynnetään.

Ennaltaehkäisevä työ ja terveyden edistäminen ovat keskiössä kustannusten kasvun hillitsemisessä. Painopistettä tulee siirtää ongelmien varhaiseen ratkaisemiseen ja ennaltaehkäisyyn. Ennaltaehkäisyä tulee tehdä asiakaslähtöisesti ja yhteistyössä kaikkien toimijoiden kanssa pitäen sisällään kunnat, yritykset ja kolmas sektori. Vahvistetaan vaikuttavia ennaltaehkäiseviä ja varhaisen vaiheen puuttumisen mahdollistavia palveluja.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- Ennaltaehkäisevien palvelujen osuus kokonaiskustannuksista (ehkäisevät / korjaavat)
- THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioiden
- Sosiaali- ja terveystalouden nettokäyttökustannukset (pl. varhaiskasvatus 2015-), euroa / asukas

6. Palvelujen kansallisessa ja alueellisessa ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperustaisuus

 LUONNOS

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Vaikuttavuusperusteisen ohjauksen tavoitteena on luoda rajallisten resurssien rajoissa palvelurakenne, joka palvelee väestön terveyttä ja toimintakykyä mahdollisimman hyvin. Vaikuttavuuden ohjaamiseen tarvitaan tietoa palvelujen vaikutuksista. Vaikuttavuustiedon avulla ohjauksessa voidaan huomioida entistä paremmin sosiaali- ja terveyspalveluille asetetut tavoitteet sekä suunnata palvelut ja toimenpiteet tarkoituksenmukaisesti.

Sosiaali- ja terveyspalvelut rakennetaan ja niitä ohjataan siten, että palvelut ovat sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta vaikuttavia. Vaikuttavuusperustaisuudella tarkoitetaan toiminnan ohjaamista toiminnasta kerätyn tiedon avulla. Vaikuttavuusperusteista ohjausta tulee tehdä sekä kansallisella että alueellisella tasolla asiakkaan ja potilaiden kautta. Asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan vaikuttavuustietoa vasten.

Alueellisella ja kansallisella tasolla luodaan vaikuttavuusperusteisen ohjauksen mahdollistavia toimintamalleja ja rakenteita.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- Hyvinvointialueen sisäisessä ohjauksessa hyödynnetään vaikuttavuuden mittareita (kyllä/ei)
- Hyvinvointialue on mukana vaikuttavuusverkostossa (kyllä/ei)
- Hyvinvointialueella suunnitellaan/on käynnissä vaikuttavuuden pilotteja (kyllä/ei)

7. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt

LUONNOS

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Hyvinvointialueilla ja kunnilla sekä muilla toimijoilla on useita yhdyspintoja, joissa yhteistyörakenteet ja yhteiset toimintakäytännöt mahdollistavat vaikuttavan yhteistyön terveyden, työ- ja toimintakyvyn, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä palvelujen järjestämiseksi.

Hyvinvointialueiden keskinäinen yhteistyö sekä hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välinen toimiva yhteistyö on tärkeää. Näin varmistetaan sujuvasti yhteen toimivat palvelut. Erityisesti siirtymän alussa, hallinnon ja rakenteiden muuttuessa tarvitaan uudenlaisia toimintamalleja, johtamista ja yhteistyötä hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välille tulee muodostaa toimivat yhteistyörakenteet ja sopia toimintakäytännöistä.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyössä tarvitaan eri toimijoiden laajaa yhteistyötä, alueellisia yhteistyörakenteita ja yhteisesti sovittuja toimintakäytänteitä. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen tulee olla kokonaisvaltaista sisältäen hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden eri alueet sekä taustatekijöihin vaikuttamisen olemassa olevien strategialinjausten mukaisesti. Työssä otetaan huomioon alueiden erityispiirteet.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- Rakenteet ja toimintamallit ovat olemassa (kyllä/ei)
- Hyvinvointialueet ovat tehneet YTA-sopimuksen (kyllä/ei)
- TEA-viisarin kuntien hyte-työn aktiivisuus

8. Valmiussuunnittelu ja varautuminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin pohjautuen

LUONNOS

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Väestölle tulee turvata terveyden ja toimintakyvyn kannalta keskeiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä terveellinen elinympäristö kaikissa olosuhteissa. Sosiaali- ja terveydenhuollon varautumista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin johtaa, valvoo ja yhteensovittaa sosiaali- ja terveysministeriö.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuden tilannekuvaa tulee saada kattavasti viiden valmiuskeskuksen mallin avulla ja hälytysjärjestelyistä ja tilannekuvan vaihtamisesta on sovittava yhteistyöalueen hyvinvointialueiden kesken, valmiuskeskusten kesken ja STM:n valmiusyksikön kanssa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisten periaatteiden mukaisesti yhteistyöalueelle luodaan rakenteet valmiussuunnittelun ja varautumisen ohjaukselle yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen kanssa.

Hyvinvointialueella tulee perustaa ja olla toiminnassa valmiuden ja varautumisen yhteistyöryhmä. Hyvinvointialueen valmiussuunnitelma viedään Valsu-portaaliin ja valmiussuunnitelmassa on huomioitu valmiustasot.

Hyvinvointialueet huolehtivat kriittisten tietojärjestelmien toimintavarmuudesta ja turvallisuudesta riskiperusteisesti hyödyntäen alan parhaita käytäntöjä sekä viranomaisten antamia ohjeita.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- Valmiussuunnittelu perustuu kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin (kyllä/ei)
- Varautuminen perustuu kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin (kyllä/ei)

9. Toiminnassa tunnustetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa ja päätöksenteossa on tärkeä ottaa huomioon sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyuden tasapaino. Tämä hyvinvointitalouden lähestymistapa mahdollistaa kestäväen hyvinvoinnin ja talouskasvun lisäämisen samaan aikaan.

Hyvinvointialueilla on mahdollisuus tehdä paikallisia toimia, jotka ovat sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviä. Nämä toimet edellyttävät usein hallintosektorit ylittävää yhteistyötä sekä paikallista yhteistyötä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden tulee sopeuttaa omaa toimintaansa ja huomioida sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyuden julkisissa hankinnoissa.

Ilmastonmuutoksella on sekä suoria että välillisiä vaikutuksia väestön hyvinvointiin ja terveyteen. Sosiaali- ja terveydenhuollossa tulee varautua ilmastonmuutoksen hyvinvointi- ja terveysvaikutuksiin sekä tunnistaa mahdolliset uhkakuvat ja haavoittuvat ryhmät. Sosiaali- ja terveydenhuollon sopeutumistoimien hyötyjä ja kustannuksia on tärkeä arvioida sekä kartoittaa niihin liittyviä tietotarpeita. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen alueelliset erityispiirteet huomioidaan sekä määritellään keinot, miten toiminnassa voidaan huomioida ilmastonmuutokseen sopeutuminen.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- Julkisissa hankinnoissa on huomioitu sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys (kyllä/ei)
- Hyvinvointialueiden strategioissa on huomioitu sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys (kyllä/ei)

LUONNOS

10. Palvelujärjestelmään sekä perusterveyden- ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu

LUONNOS

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistaa päätöksenteon tietopohjaa ja mahdollistaa tiedon järjestelmällisen hyödyntämisen sosiaali- ja terveystalouden kehittämisessä. Tietopohja koostuu moninaisesta tiedosta, jota saadaan eri tietolähteistä. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tavoitteena on vahvistaa hyvinvoinnin perustaa, turvata hyvinvointi kaikille sekä tukea tervettä ja turvallista elinympäristöä.

Vahvistamalla erityisesti palvelujärjestelmän ja perustason palveluihin liittyvää tutkimusta, kehittämistä ja vaikuttavuutta voidaan tukea monialaisuutta ja palvelujen yhteensovittamista, vaikuttavuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta. Sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus- ja kehittämistoiminnassa vahvistetaan erityisesti perustason palveluihin, perusterveydenhuoltoon ja sosiaalihoitoon liittyvää tutkimusta ja kehittämistä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta organisoitetaan eri tasoilla laaja-alaisena yhteistyönä tiedolla johtamisen, näyttöön perustuvan toiminnan ja osaamisen johtamisen tukirakenteita. Varmistetaan samalla määrälliset menettelytavat yhteistyölle ja yhteistoiminnalle korkeakoulujen, oppilaitosten, tutkimuslaitosten, sosiaalialan osaamiskeskusten ja sosiaali- ja terveystaloutta tuottavien yhteisöjen kanssa.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- TKKI-toimintaan on luotu toimintamallit perustason palveluihin liittyen a) kansallisella ja b) alueellisella tasolla (kyllä/ei)
- Alueilla on luotu alueelliset yhteistyörakenteet sidosryhmien kesken (kyllä/ei)

11. Yhteistyöalueen tasolla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asiakaslähtöistä toiminnan uudistamista

LUONNOS

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Tiedonhallinnan kehittyminen ja digitalisaatio tukevat sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kansallisesti ja etenkin alueellisesti toteuttamaa palvelujen ja toiminnan kehittämistä. Ne auttavat osaltaan saavuttamaan muita kansallisia sosiaali- ja terveydenhuollon sisällöllisiä ja kehittämiseen liittyviä tavoitteita.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan kehittämistä toteutetaan yhteistyössä kansallisten, alueellisten ja YTA-tason toimijoiden kanssa tukeutuen valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin ja alueiden yhteiskäyttöisiin palveluihin (erityisesti DigiFinland Oy:n tuottamiin). Yhteistyöalueen hyvinvointialueiden tulee laatia osana YTA-sopimustaan yhteinen suunnitelma siitä, miten tietojärjestelmien uudistamisen edellyttämät hankinnat ja käyttöönotot toteutetaan yhteistyössä.

Asiointipalveluita kehitetään alueiden ja valtakunnallisten toimijoiden yhteistyössä siten, että ne muodostavat asiakkaalle yhdenmukaisen kokonaisuuden.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- Kokenut esteitä ja huolia sähköisten palvelujen käytössä (%)
- Kehittämistä tehty yhteistyössä kansallisten toimijoiden kanssa (kyllä/ei)
- Yhteistyöalueen hyvinvointialueet ovat laatineet yhteisen suunnitelman merkittävien tietojärjestelmien hankkimiseksi ja käyttöönottamiseksi ja sopineet siitä YTA-sopimuksessa (kyllä/ei)
- Ns. uuden sukupolven asiakas- ja potilastietojärjestelmäinvestoinnit on tehty YTA-tasoisesti (sis. mahdollisuuden useamman YTA:n yhteishankintaan tai useamman perusjärjestelmän hankintaan/YTA) (kyllä/ei).